

Sygn. akt I ACa 260/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski (spr.)
Sędzia:	SA Ewa Popek
Sędzia:	SA Magdalena Kuczyńska
Protokolant	st. sekr. sądowy Maciej Mazuryk

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2020 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko L. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 5 listopada 2018 r. sygn. akt I C 327/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego L. G. na rzecz powódki (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 260/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Radomiu zasądził od L. G. na rzecz (...) Towarzystwo (...) S.A. w W. kwotę 104.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie - od kwoty 30.000 zł liczone od dnia 10 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 74.500 zł liczone od dnia 10 lutego 2017 roku do dnia zapłaty, a nadto kwotę 10.042 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Za podstawę rozstrzygnięcia sąd przyjął następujące ustalenia i wnioski :

Z dnia 15 na 16 listopada 2003 roku doszło do wypadku komunikacyjnego w miejscowości C. gmina I., w którym L. G. kierujący samochodem O. (...) numer rejestracyjny (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż poruszając się z nadmierną prędkością potrafił prowadzącego rower, pieszego A. K., który w wyniku zderzenia doznał szeregu narządów ciała. co skutkowało jego zgonem. L. G. zbiegł z miejsca zdarzenia, nie

udzielając pomocy poszkodowanemu. Został za ten czyn skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 4 czerwca 2004 roku w sprawie (...) z art. 177§2 k.k. w zw. z art. 178§1 kk. Orzeczono także nawiązkę na rzecz N. K. w kwocie 2000 złotych oraz zwrot kosztów procesu w kwocie 1000 zł. Pozwany L. G. zapłacił powyższe kwoty N. K. oraz przekazał jej dobrowolnie także kwotę 4000 złotych tytułem odszkodowania. Wyrok jest prawomocny. Cywilną odpowiedzialność za sprawcę wypadku z tytułu zawartej umowy ponosił powodowy ubezpieczyciel.

A. K. miał w chwili wypadku 60 lat i mieszkał wraz z żoną N. K. oraz córką D. R. i jej synem 1,5 rocznym F., a także córką Z. K. (1) (pracującą okresowo we W.) w I. w swoim domu rodzinnym. Wspólnie prowadzili jedno gospodarstwo domowe. A. K. na zasiłku przedemerytalnym, a żona na rencie chorobowej. Posiadali gospodarstwo rolne o pow. 1,90 ha. Małżeństwem byli przez 37 lat i posiadali z niego troje dzieci: Z. K. (1), D. R. i syna F. K.. A. K. był spawaczem i miał mały warsztat, w którym wykonywał okazjonalne usługi z tego zakresu dla okolicznych mieszkańców. Był pracowitym człowiekiem i pomagał rodzinie.

F. K. mieszkał z rodzicami do 1989 roku. W chwili śmierci ojca mieszkał już z żoną i dziećmi K., K., J. i K. w miejscowości K. gm. K.. Odwiedzał ojca zarówno sam jak i z rodziną. Ojciec przyjeżdżał także do niego i pomagał przy budowie domu. Stanowili zgodną i zżyłą rodzinę, mogli liczyć na swoją pomoc, odwiedzali się i utrzymywali ze sobą kontakt. Święta i inne uroczystości rodzinne zawsze spędzali razem.

K. K. (3) w chwili śmierci dziadka miała 13 lat, a K. K. (4) miał 12 lat. Mieszkał z rodzicami w K.. Odwiedzali dziadka przeważnie z rodzicami, a także często spędzali wakacje u dziadków, pomagając przy zbiorach w gospodarstwie oraz w domu i w warsztacie. Oglądali razem telewizję, rozmawiali. Dziadek starał się nauczyć wnuka zawodu ślusarza. Obecnie K. K. (4) ma taki zawód. A. K. został pochowany na cmentarzu parafialnym w I. w grobowcu rodzinnym-członkowie rodziny często odwiedzają ten grób.

W przypadku żony zmarłego N. K. śmierć męża wywołała u niej silne zjawiska emocjonalne, a jej stan zdrowia psychicznego uległ istotnemu pogorszeniu, który wymagał leczenia. Proces żałoby trwał ok. 5 lat, podczas których doświadczyła ona nasilonych stanów lękowych z poczuciem zagrożenia. Zjawiska te należy ocenić, jako patologiczne wymagające leczenia i konieczności przyjmowania leków przeciw-psycholeptycznych. Obecnie jednak jej stan jest stabilny, pogodziła się ze śmiercią męża i znalazła pomoc i oparcie w rodzinie.

Rodzina zmarłego tj. N. K. - żona zmarłego, D. R. - córka, Z. K. (2) - córka, F. K. - syn, K. K. (3) - wnuczka i K. K. (4) - wnuk zgłosiła ubezpieczycielowi szkodę pismami z dnia 20 października 2015 roku oraz 23 października 2015 roku. W toku postępowania likwidacyjnego decyzją z dnia 9 grudnia 2015 roku powoda Spółka przyznała na rzecz żony zmarłego N. K., córki D. R., córki Z. K. (1) i syna F. K. kwoty po 15.000 złotych i uznając 50 % przyczynianie się zmarłego wypłacił im po 7500 złotych, łącznie 30.000 złotych.

Następnie zostało wniesione powództwo przez w/w krewnych przed Sądem Rejonowym w L. w dniu 20 maja 2016 roku - sygn. akt 126/16 o wypłatę brakujących kwot zadośćuczynienia za naruszenia dóbr osobistych powodów w związku ze śmiercią A. K.-art.448 w zw. z 24 k.c.

Powodowie przy uwzględnieniu 30 % przyczyniania się zmarłego do zaistnienia wypadku wnosili: N. K. o zasądzenie kwoty 48.500 zł, D. R. o kwotę 27.500 zł, Z. K. (1) o kwotę 27.500 zł, F. K. o kwotę 27.500 zł, K. K. (3) o kwotę 7000 zł i K. K. (4) o kwotę 7000 złotych.

W toku sprawy została (z wyłączeniem roszczenia N. K.) zawarta ugoda sądowa przed Sądem Rejonowym w L. w dniu 19 grudnia 2016 roku i postępowanie zostało umorzone. Na mocy tej ugody (...)zobowiązało się do zapłaty na rzecz D. R. kwoty 22.500 złotych, na rzecz Z. K. (1) kwoty 22.500 złotych, na rzecz F. K. kwoty 22.500 złotych, na rzecz K. K. (4) kwoty 3.500 złotych i na rzecz K. K. (3) kwoty 3500 złotych.

Postępowanie, co do roszczenia N. K. zakończyło się wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2017 r. Sądu Rejonowego w L. zasądającym od (...) Towarzystwo (...) S.A z/s w W. na rzecz N. K. kwotę 48.500 złotych tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 listopada 2015 roku.

Łącznie powód wypłacił tytułem zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych - art. 448 w zw. z 24 k.c. rodzinie zmarłego w związku ze śmiercią A. K. w dniu 15 listopada 2003 r. następujące kwoty: wnuczce-K. K. (3) -3.500 zł, wnukowi K. K. (4)-3.500zł, córce-Z. K. (1)-30.000zł, córce D. R.-30.000zł, synowi F. K.-30.000 zł oraz N. K. 7.500 zł plus nie objętą niniejszym postępowaniem kwotę 48.500 zł. Kwota dochodzona w tej sprawie obejmuje tylko sumę wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego w dniu 9 grudnia 2015 r. oraz kwoty wypłacone w wykonaniu zawartej przed sądem ugody. Łącznie jest to kwota 104.500 złotych.

Ponadto w dniu 13 października 2011 roku zapadł wyrok w sprawie (...) Sądu Rejonowego w L. zasądający od L. G. na rzecz (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 11.800 złotych tytułem regresu kwot, które spółka wypłaciła N. K. w toku postępowania likwidacyjnego za znaczne pogorszenie się jej sytuacji życiowej po śmierci męża oraz za zwrot kosztów pogrzebu. Przy czym sąd uznał, iż kwotą adekwatną tytułem znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej po śmierci męża jest suma 10.000 złotych oraz brakująca kwota 1800 złotych zwrotu kosztów nagrobka. Apelacja pozwanego L. G. od tego wyroku która została oddalona.

W świetle wyżej ustalonych faktów sąd uznał powództwo za zasadne w świetle art. 43 pkt. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.), który przewiduje, że zakładowi ubezpieczeń przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący zbiegł z miejsca zdarzenia.

Oceniając zarzut pozwanego przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody sąd podniósł, że w postępowaniach sądowych z powództwa osób pośrednio poszkodowanych przeciwko ubezpieczycielowi przyjęto w rezultacie 30%-owe przyczynienie się A. K. do powstania szkody i taki rozmiar przyczynienia sąd w tej sprawie uznał za zasadny.

Co do podnoszonej przez pozwanego kwestii dobrowolnej zapłaty na rzecz N. K. kwoty 4.000 zł to sąd podkreślił iż ta kwota została uwzględniona w innym procesie z powództwa powodowego ubezpieczyciela przeciwko pozwanemu, a mianowicie w sprawie (...), w której to sprawie sąd zasądził w drodze regresu kwotę wypłaconą z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej N. K. oraz zwrotu kosztów pogrzebu (11.800 zł). Natomiast w tej sprawie jest dochodzony jest zwrot od pozwanego przyznanych i wypłaconych przez powodową Spółkę rodzinie zmarłego kwot tytułem zadośćuczynienia co jest niezależne od pozostałych roszczeń zgłoszonych w toku postępowania likwidacyjnego przez osoby uprawnione.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc obciążając nimi w całości pozwanego.

Wyrok sądu pierwszej instancji zaskarżył pozwany apelacją z dnia 13 grudnia 2018 r. w której zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez nieprawidłową ocenę materiału dowodowego mającą wpływ na treść wyroku, dokonaną z pominięciem zasad logiki i doświadczenia życiowego, a dotyczącą wysokości zasądzonej kwoty, stopnia przyczynienia się poszkodowanego, relacji między poszkodowanym, a rodziną.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Powód w odpowiedzi na apelację domagał się jej oddalenia i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja nie jest zasadna.

Ustalenia faktyczne dokonane w sprawie przez sąd pierwszej instancji są prawidłowe i sąd odwoławczy przyjmuje je jako własne. Uzasadnienie sądu pierwszej instancji jest wyczerpujące, szczegółowe i zawiera rozważania co do

wszystkich zebranych w sprawie dowodów i odnosi się do wszystkich istotnych w sprawie faktów i okoliczności. Dlatego też zawarte w apelacji zarzuty proceduralne są bezzasadne.

Na wstępie należy podnieść, że przedmiotem niniejszego procesu jest kwota, którą powodowy ubezpieczyciel wypłacił z tytułu zadośćuczynienia osobom pośrednio poszkodowanym. Wysokość wypłaconych kwot była przedmiotem postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez ubezpieczyciela czego efektem było wypłacenie kwoty 30.000 zł, a wysokość pozostałej kwoty wynikała z procesu prowadzonego przed Sądem Rejonowym w L. o sygn. (...), który częściowo zakończył się ugodą sądową mocą której powodowy Ubezpieczyciel (a w tamtej sprawie pozwany) wypłacił osobom pośrednio poszkodowanym tj. D. R., Z. K. (1) i F. K. kwoty po 22.500 zł, a K. K. (4) i K. K. (3) kwoty po 3.500 zł. Występująca w tamtej sprawie jako powódka N. K. (żona poszkodowanego w wypadku) nie zawarła ugody i wydany w sprawie wyrok uwzględniał jej roszczenie w całości tj. kwotę 48.500 zł (z tym, że ta kwota nie jest przedmiotem regresu w rozpoznawanej sprawie).

Z punktu widzenia i oceny skuteczności podnoszonych przez pozwanego zarzutów w tej sprawie istotną okolicznością (na którą sąd, ani żadna ze stron nie zwracała uwagi) jest fakt, że w procesie prowadzonym przed Sądem Rejonowym w L. o sygn. (...) już w odpowiedzi na pozew występujący po stronie pozwanej Ubezpieczyciel (powód w tej sprawie) zgłosił wniosek o zawiadomienie w trybie art. 84 kpc L. G. (pозwanego w tej sprawie) o toczącym się procesie (k. 163 v. akt I C126/16). Zawiadomienie zostało dokonane po przeprowadzeniu pierwszej rozprawy, która miała miejsce 12 września 2016 r. (k. 196, 197 i 205 akt (...)), ale pozwany nie skorzystał z zawartego w zawiadomieniu pouczenia o możliwości zgłoszenia interwencji ubocznej mimo iż kolejna rozprawa miała miejsce 7 listopada 2016 r., a następna, na której została zawarta ugoda, w dniu 19 grudnia 2016 r.

W sprawie (...) przedmiotem rozważań były te kwestie, które są przedmiotem zarzutów pozwanego tj. wysokości zadośćuczynienia, stopnia przyczynienia się poszkodowanego do zaistnienia szkody, oraz relacji między poszkodowanym, a osobami dochodzącymi zadośćuczynienia. Wprawdzie co do kwot (w łącznej wysokości 74.500zł) zawierających się w zasądzonej w tej sprawie sumie została zawarta ugoda, ale podnieść należy, że zgodnie z art. 223 § 2 kpc ugoda zawierana przed sądem podlega ocenie sądu z punktu widzenia jej zgodności z prawem, zasadami współżycia społecznego, bądź czy nie zmierza do obejścia prawa. Podnieść również należy, że zawarta ugoda obejmuje kwoty o 22.000 zł niższe niż dochodzone pozwie, gdyż dochodzone były kwoty po 27.500 zł na rzecz D. R., Z. K. (1) i F. K. i po 7.000 zł na rzecz K. K. (4) i K. K. (3). Nie uprawnionym jest zatem zarzut pozwanego, że powód w tamtej sprawie „nie walczył” o korzystny wyrok gdyż w perspektywie miał roszczenie regresowe do sprawcy szkody, a wskazać należy, że na rzecz N. K., która ugody nie zawarła w rezultacie została zasądzona cała dochodzona przez nią kwota, a przyczynienie się A. K. do zaistnienia zdarzenia zostało określone na 30% (vide uzasadnienie wyroku w sprawie (...) k.278 v.).

Gdyby pozwany w sprawie (...) zgłosił interwencję uboczną miałby uprawnienia strony i mógłby dowodzić innego niż przyjął to sąd w tamtej sprawie zakresu przyczynienia się poszkodowanego oraz wykazywać iż żądane kwoty zadośćuczynienia są rażąco wygórowane. Skoro nie zgłosił interwencji ubocznej obecnie podnoszone zarzuty nie mogą być potraktowane jako skuteczne chociażby z punktu widzenia regulacji zawartej w art. 82 kpc, a ustalanie innego przyczynienia się poszkodowanego do zaistnienia zdarzenia było w rozpoznawanej sprawie niedopuszczalne.

Podnieść należy, że wyrok wydany w procesie, w którym osoba trzecia wystąpiła z interwencją uboczną lub do którego została przypozywana (w tej sprawie - proces (...)), ma moc wiążącą w późniejszym procesie (procesie wtórnym) między interwenientem ubocznym lub przypozwanym a stroną, do której interwenient uboczny przystąpił w procesie pierwotnym lub stroną, która dokonała przypozywania. To związanie obejmuje nie tylko samo rozstrzygnięcie zawarte w wyroku wydanym w procesie pierwotnym, ale rozciąga się też na ustalenia faktyczne będące podstawą tego rozstrzygnięcia, oraz ocenę prawną tych ustaleń i ocenę prawną kwestii prejudycjalnych. Działa ono niezależnie od tego, czy ustalenia faktyczne lub oceny prawne są - obiektywnie - prawidłowe. (vide uzasadnienie wyroku Sadu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie IV CSK 557/17 – opublikowanym w LEX Nr 2586242). Dlatego nie mogły do innego rozstrzygnięcia doprowadzić dowody z przesłuchania w tej sprawie świadków – osób będących powodami w sprawie (...), jak również bezprzedmiotowym był dowód (który w rezultacie nie został przeprowadzony

k.291 i 315) z opinii biegłego psychiatry na okoliczność więzi łączących D. R., Z. K. (1), F. K., K. K. (4) i K. K. (3) ze zmarłym A. K..

Pomijając nawet powyższe rozważania, podkreślić należy, iż w okolicznościach sprawy kwoty zadośćuczynienia po 30.000 zł dla dzieci zmarłego A. K. i po 3.500 zł dla wnuków absolutnie nie mogą być uznane za wygórowane.

Nietrafny jest zarzut co do braku uwzględnienia faktu zapłaty N. K. kwoty 4.000 zł przez pozwanego. Słusznie sąd pierwszej instancji przyjął, że ta kwota została uwzględniona procesie z powództwa powodowego ubezpieczyciela przeciwko pozwanemu, a mianowicie w sprawie (...). Wynika to wprost z treści uzasadnienia tego wyroku (vide k.96 akt IC 13/13 – upr.).

Reasumując należy stwierdzić, że wyrok sądu pierwszej instancji jest prawidłowy, a apelacja pozwanego jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny w Lublinie na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w wyroku. O kosztach sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w związku z § 2 pkt 6 w zw z § 10 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 265) .